

WELTVEREINIGUNG DER EHEMALIGEN POLITISCHEN HÄFTLINGE
ASSOCIATION MONDIALE DES ANCIENS PRISONNIERS POLITIQUES
WORLD ASSOCIATION OF FORMER POLITICAL PRISONERS

SVETOVÉ ZDRUŽENIE BÝVALÝCH POLITICKÝCH VÄZŇOV
IČO: 37796542 DIČ: 2021593816
Nám. Sv. Egídia 102/10, 058 01 Poprad
Tel: ++421 52 7722626, ++421 903 142771
email: szcpv@szcpv.org
<http://www.szcpv.org>

Vážený pán
Minister spravodlivosti Slovenskej republiky
JUDr. Boris Susko, PhD.
Ministerstvo spravodlivosti SR
Račianska 71
813 11 Bratislava
minister@justice.sk
podatelnamssr@justice.sk

Elektronicky podpísané

Poprad 26. 1. 2026

VEC: Podnet na legislatívny návrh novely zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v súlade so zákonom č. 219/2006 Z. z., Ústavou SR a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd

Vážený pán Minister spravodlivosti,

dovoľujeme si predložiť podnet na legislatívny návrh novely zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii (ďalej len „zákon č. 119/90 Zb.“), tak aby bol v súlade so zákonom č. 219/2006 Z. z. o protikomunistickom odboji (ďalej len „zákon č. 219/2006 Z. z.“), Ústavou SR a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Združenia zastupujúce politických väzňov a ich príbuzných evidujú viaceré prípady, v ktorých oprávnené osoby nemali objektívnu možnosť dozvedieť sa o nároku na rehabilitáciu príbuzného, ktorý zomrel pred rokom 1989. Dôvodmi boli najmä zmena trvalého pobytu, dlhodobý pobyt v zahraničí alebo iné okolnosti, ktoré osoby nemohli ovplyvniť. V dôsledku toho si nárok uplatnili až po uplynutí pôvodnej lehoty, ktorá skončila v roku 1994.

Príklad: Jozef Sakáč, veterán a účastník protikomunistického odboja. Prípado je doložený v prílohe podnetom pre podanie sťažnosti pre porušenie zákona podanom generálnemu prokurátorovi, v ktorom je uvedené, že zákon č. 119/90 Zb. nie je v súlade so zákonom č. 219/2006 Z. z., Ústavou SR a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Porušenie zákona spočívalo najmä v odmietnutí návrhu, aby Krajský súd v Nitre podal Ústavnému súdu SR návrh na preskúmanie nesúladu zákona č. 119/1990 Zb. s:

- zákonom č. 125/1996 Z. z. o nemorálnosti a protiprávnosti komunistického režimu,
- zákonom č. 219/2006 Z. z., ktorý uznáva protikomunistický odboj ako morálne oprávnený.

Z uvedeného dôvodu Jozef Sakáč podáva ústavnú sťažnosť, keďže Krajský súd v Nitre odmietol postupovať podľa čl. 125 ods. 1 písm. b) Ústavy SR a § 74 zákona o Ústavnom súde.

I. Skutkový a historický základ veci

Jozef Sakáč bol rozsudkom Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne (sp. zn. T 1/82 zo dňa 21. 4. 1982), v spojení s uznesením Najvyššieho súdu ČSSR (sp. zn. 1Tov 3/82 zo dňa 22. 6. 1982), odsúdený za prípravu trestného činu vyzvedačstva na 10 rokov odňatia slobody a stratu vojenskej hodnosti.

Na podnet ŠtB a VKR bol následne rozsudok Vyššieho vojenského súdu zrušený a Okresný súd Nitra vydal nový rozsudok (sp. zn. 03 T 95/82 zo dňa 7. 9. 1982), ktorý mu uložil:

- trest odňatia slobody 13 rokov,
- prepadnutie motorového vozidla,
- stratu vojenskej hodnosti,
- povinnosť uhradiť peňažnú škodu 19 911 Kčs.

Rozhodnutie Ústavu pamäti národa (č. sp. 6PN-K-2023/00223 zo dňa 6. 2. 2023) potvrdilo, že časť obžaloby bola účelovo vykonštruovaná a súvisela s jeho protikomunistickou odbojovou činnosťou.

Návrhom na obnovu konania podľa § 4 zákona č. 119/1990 Zb. sa domáhal preskúmania rozhodnutia Okresného súdu Nitra, ktoré nadobudlo právoplatnosť 10. 6. 1991. Súd mu nepriznal nárok na odškodnenie, hoci skutočný výkon väzby a trestu odňatia slobody bol od 1. 7. 1981 do 2. 1. 1990 (8 rokov, 6 mesiacov a 2 dni).

II. Nové skutočnosti zásadného významu

Okresný súd Nitra uznesením sp. zn. 5Nt/5/2025 zo dňa 10. 10. 2025 zamietol návrh na obnovu konania výlučne z dôvodu premlčania, napriek existencii nových, predtým neznámych skutočností:

- právoplatného rozhodnutia Ústavu pamäti národa,
- osvedčenia Ministerstva obrany ČR, ktoré jednoznačne kvalifikujú skutky Jozefa Sakáča ako protikomunistický odboj.

Krajský súd Nitra uznesením sp. zn. 2Tos/2012/2025 zo dňa 19. 11. 2025 potvrdil toto rozhodnutie a odmietol návrh na podanie ústavnej sťažnosti, hoci išlo o zjavný rozpor medzi zákonom č. 119/1990 Zb. a zákonom č. 219/2006 Z. z.

Zachovanie tzv. zostatkových trestov účastníkom protikomunistického odboja, ktoré priamo súviseli s ich odbojovou činnosťou, je v rozpore so zákonom č. 219/2006 Z. z. a upiera im morálne zadost'učinenie.

III. Porušenie zákona č. 119/1990 Zb. – legislatívny výklad a právna istota

Krajský súd ako dôvod zamietnutia návrhu uviedol zmeškanie lehoty podľa § 6 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb., pričom sa odvolal na novelu zákona č. 146/2013 Z. z., ktorá však nezaviedla žiadnu novú lehotu na podanie návrhu a týkala sa len prevodu finančných súm z korún na eurá.

Súdy však v uzneseniach neuviedli presný názov zákona č. 146/2013 Z. z. Tento dopĺňa **zákon č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených násilnými trestnými činmi** (v znení zákona č. 79/2008 Z. z.). Do tohto zákona bol ako tzv. „prílepok“ vložený aj zákon č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii. Na základe tejto skutočnosti súdy tvrdia, že zákon č. 119/1990 Zb. nadobudol účinnosť od 1. júla 2013 a začala plynúť dvojročná lehota na podanie návrhu.

Pre jednoznačný legislatívny výklad je zásadné, že súčasná legislatíva umožňuje novelizáciu iných zákonov tzv. „prílepkami“.

V znení zákona č. 146/2013 Z. z. nie je výslovne ustanovená žiadna lehota na podanie návrhu na rehabilitáciu v období od 1. júla 2013 do 1. júla 2015. Takýto legislatívny stav vytvára stav právnej neistoty, ktorý je v rozpore so základnými princípmi právneho štátu podľa čl. 1 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky.

Štát mal povinnosť zabezpečiť, aby nová lehota bola jasne ustanovená a verejne oznámená. Neinformovanie oprávnených osôb a relevantných inštitúcií (§ 5 ods. 4 zákona č. 119/1990 Zb.) spôsobilo premlčanie nárokov.

IV. Porušenie čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru – dôchodok ako majetok

Formalistický výklad zákona č. 119/1990 Zb., ktorý odmietol priznať príplatok k dôchodku politickým väzňom podľa zákona č. 274/2007 Z. z., predstavuje zásah do vlastníckeho práva podľa čl. 1 Protokolu č. 1 k Dohovoru.

Judikatúra ESĽP potvrdzuje, že:

- sociálne dávky a dôchodkové nároky predstavujú „majetok“ (Stec a ostatní proti UK, Kopecký proti SR, Béláné Nagy proti Maďarsku),
- odňatie dávky bez primeranej proporcionality je nezákonné.

V. Návrh

Na základe uvedeného navrhujeme:

1. **Pripraviť legislatívny návrh novely zákona č. 119/1990 Zb.**, tak aby bol v súlade so zákonom č. 219/2006 Z. z., Ústavou SR a Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.
2. **Zaviesť nepremlčateľnosť lehôt** na uplatnenie nároku na odškodnenie pre pozostalé osoby, ako aj lehoty na podanie návrhu na preskúmanie rozhodnutí súdov podľa § 4 zákona č. 119/1990 Zb., analogicky k zákonu č. 125/1996 Z. z.

S úctou,

František Bednár

predseda SZBPV

Prílohy:

1. Podnet pre podanie sťažnosti pre porušenie zákona podaný generálnemu prokurátorovi
2. Rozhodnutie Ústavu pamäti národa č. sp. 6PN-K-2023/00223 zo dňa 6. 2. 2023
3. Osvedčenie Ministerstva obrany ČR Ev. č. 262005730/23/2024-1026 zo dňa 2. 5. 2024
4. Pozvánka Ministerky obrany ČR na odovzdanie pamätného odznaku
5. Výpis z registra trestov GP SR z 15. 3. 2023
6. Návrh na obnovu konania podľa § 4 zákona č. 119/90 Zb. zo dňa 10. 3. 2025
7. Uznesenie Okresného súdu Nitra sp. zn. 5Nt/5/2025
8. Sťažnosť proti uzneseniu
9. Uznesenie Krajského súdu Nitra sp. zn. 2Tos/2012/2025

Na vedomie:

- Ústav pamäti národa
- Politickí väzni – Zväz protikomunistického odboja
- Konfederácia politických väzňov Slovenska